

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **maloletého M. D.**, narodeného X., bývajúceho v D., zastúpeného zákonným zástupcom V. D., bývajúcim v D., v dovolacom konaní zastúpeným JUDr. K. P., advokátkou so sídlom v Ž., proti žalovanej **S. K. P.**, so sídlom v B., v mene ktorej koná A. - S. P., a.s., B., o **náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Žilina, pod sp. zn. 16 C 359/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 14. apríla 2010 sp. zn. 6 Co 362/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou podanou na súde 10. júla 2007 sa žalobca domáhal, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť mu 7 463 700,-- Sk (247 749,45 eur) a náhradu trov konania. Skutkovo návrh odôvodnil tým, že dňa 18. októbra 2003 utrpel úraz hlavy pádom z vlečky malotraktora domácej výroby. Vodič traktora J. H. bol rozsudkom Okresného súdu Žilina zo dňa 27. apríla 2004 č.k. 5 T 8/2004-80 uznaný vinným z trestného činu ublíženia na zdraví. Menovaný, ktorý bol aj prevádzateľom motorového vozidla, nemal splnenú svoju zákonnú povinnosť uzavrieť povinné zmluvné poistenie a preto podľa § 24 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. poskytuje poistné plnenie za škodu žalovaná. Podľa § 24 ods. 3 uvedeného zákona má poškodený právo uplatniť nárok na náhradu škody priamo proti žalovanej. Podanou žalobou si uplatňuje jednorazové odškodnenie bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia; bolestné vo výške 70-násobku bodového ohodnotenia vychádzajúceho z počtu 800 bodov, t.j. v sume 3 360 000,-- Sk a sťaženie spoločenského uplatnenia tiež vo výške 70-násobku základného bodového ohodnotenia, vychádzajúc z počtu 1 000 bodov, teda v sume 4 200 000,-- Sk. Z titulu náhrady škody na jeho zdraví mu bolo dosiaľ zaplatené iba 96 300,-- Sk.

Okresný súd Žilina rozsudkom zo dňa 19. mája 2009 č.k. 16 C 359/2007-116 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 784,20 eur, vo zvyšku žalobu zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Na základe vykonaného dokazovania ustálil, že právo žalobcu je z väčšej časti premlčané. Uviedol, že žalobca od ukončenia rehabilitácie nepodstúpil žiadnu ďalšiu bolestivú liečbu, čo znamená, že (odhliadnuc od vykonanej operácie očnému svalu) ukončením rehabilitácie dňa 18. februára 2004 došlo k ustáleniu jeho zdravotného stavu z pohľadu začiatku plynutia premlčacej doby na uplatnenie bolestného. Podľa okresného súdu je vecou oprávneného, aby zistil - i za pomoci lekára či znalca, kedy u neho nastal stav, z ktorého možno usúdiť vznik konkrétnej výšky ujmy na zdraví. Ak teda poškodený má ustálený zdravotný stav, ktorý mu dovoľuje konkrétnym spôsobom dať ohodnotiť svoju ujmu spôsobenú bolesťou či sťažením spoločenského uplatnenia, a to aj za ingerencie tretej osoby, je potrebné za moment vedomosti o vzniknutej škode v konkrétnom rozsahu považovať práve okamih, kedy poškodenému objektívne nič nebránilo rozsah škody si dať vyčíslieť. Čo sa týka sťaženia spoločenského uplatnenia, súdnym znalcom bolo potvrdené, že žalobcov zdravotný stav (tiež okrem vykonanej rekonštrukčnej operácie očnému svalu) bol ustálený rok po úraze, t.j. najneskôr v novembri 2004, kedy bolo objektívne možné posúdiť stav sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu. Súdny znalec zároveň uviedol, že okrem rekonštrukčnej operácie očnému svahu neboli v zdravotnom stave žalobcu riešené ďalšie reoperácie, resp. ďalšie výkony na jeho zdravotnom stave, ktoré by zdravotný stav žalobcu kvalifikovali ako neustálený aj po novembri 2004. Ak teda od uvedeného obdobia mal žalobca všetky dostupné prostriedky na to, aby si dal vyhotoviť listinný dôkaz o ohodnotení výšky jeho ujmy na sťaženie spoločenského uplatnenia, je potrebné konštatovať, že moment uvedeného obdobia je momentom, kedy sa dozvedel o výške škody vzniknutej z tohto titulu. Pokiaľ ide o osobu zodpovednú za škodu, bola jej totožnosť žalobcovi známa a nebolo žiadnych pochybností o jej identite. Z uvedeného okresný súd vyvodil záver, že za deň, kedy sa poškodený dozvedel o osobe zodpovednej za škodu, treba považovať deň samotného úrazu, t.j. 18. októbra 2003. Ak by aj vznikli pochybnosti ohľadne osoby škodcu, tieto sa odstránili najneskôr v deň vyhlásenia rozsudku č.k. 5 T 8/2004-80, t.j. dňa 27. apríla 2004, ktorým dňom označený rozsudok nadobudol aj právoplatnosť a na vyhlásení ktorého sa osobne zúčastnil zákonný zástupca maloletého žalobcu. Na základe týchto skutočností okresný súd uzavrel, že premlčacia doba vo vzťahu k nároku na bolestné začala plynúť najneskôr v apríli 2004 a pri nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v novembri 2004. S poukazom na ustanovenie § 106 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, zákona č. 40/1964 Zb. (ďalej aj OZ) premlčacia lehota uplynula pri bolestnom najneskôr v

apríli 2006 a pri sťažení spoločenského uplatnenia v novembri 2006. Keďže žaloba bola podaná až v júli 2007 a bola vznesená námietka premlčania, žalobu súd prvého stupňa zamietol. S poukazom na skutočnosti týkajúce sa poškodenia očného svalu a vykonania rekonštrukčnej operácie v decembri 2005 okresný súd mal za to, že žalobcovi v tomto smere patrí odškodnenie za bolesť a v tejto časti na námietku premlčania odporcu neprihliadol. Nárok na odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia týkajúce sa poškodenia očného svalu prvostupňový súd v tejto časti zamietol, nakoľko dospel k záveru, toto poškodenie bolo operáciou úplne odstránené.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline rozsudkom zo 14. apríla 2010 sp.zn. 6 Co 362/2008 rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá a vo výroku o trovách konania potvrdil. Náhradu trov odvolacieho konania žalovanej nepriznal a výroku rozsudku okresného súdu, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť sumu 784,20 eur „sa nedotkol“. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, konštatoval, že okresný súd v prejednávanej veci zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na podklade vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie v napadnutých výrokoch vychádza aj zo správneho právneho posúdenia veci. Nakoľko i odôvodnenie napadnutého rozsudku zodpovedá kritériám uvedených v ustanovení § 157 ods. 2 O.s.p., odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. konštatoval správnosť týchto dôvodov a v podstatných častiach na ne odkázal. Odvolacie námietky žalobcu nepovažoval odvolací súd za dôvodné. Námietka, že žalobca bol maloletý a z tohto dôvodu nevedel sám posúdiť, či je jeho zdravotný stav už ustálený, neobstojí, pretože osobou poškodeného, ktorá sa dozvie o škode, treba v prípade maloletého poškodeného rozumieť aj jeho zákonného zástupcu, t.j. rodiča. Podľa názoru odvolacieho súdu neobstojí ani námietka, že okresný súd nesprávne určil začiatok behu plynutia premlčacej doby v zmysle § 106 ods. 1 OZ z hľadiska ustálenia zdravotného stavu maloletého žalobcu. K tomu odvolací súd uviedol, že znalec MUDr. H. tak v písomnom znaleckom posudku ako i vo výpovedi na pojednávaní konanom dňa 19. mája 2005 z hľadiska medicínskeho ustálil, že čo sa týka sťaženia spoločenského uplatnenia, diagnózy maloletého žalobcu uvedené v lekárskom posudku zo dňa 11. júla 2005 boli dané v jeho zdravotnom stave už jeden rok po dopravnej nehode, t.j. v novembri 2004, odkedy sa na zdravotnom stave maloletého žalobcu nič podstatné nezmenilo. Čo sa týka bolestného, znalec uviedol, že ohodnotenie sa vykonáva po skončení celkovej liečby a rehabilitácie, ktorá na túto liečbu nadväzuje. V predmetnom prípade liečba

maloletého žalobcu bola ukončená jeho pobytom v Rehabilitačnom centre v K, keď znalec v tomto smere v písomnom znaleckom posudku ohraničil tento pobyt dátumom 18. február 2004. Pokiaľ ide o škúlenie oka, znalec vo výpovedi na pojednávaní uviedol, že operácia uskutočnená dňa 20. decembra 2005 už len odstraňovala trvalé následky. Ak teda znalec konštatoval, že z hľadiska trvalých následkov bol zdravotný stav maloletého žalobcu ustálený 1 rok po dopravnej nehode, potom beh premlčacej doby na uplatnenie nárokov v prejednávanej veci začal plynúť okamihom ustálenia zdravotného stavu maloletého žalobcu, t.j. dňom 19. február 2004, resp. mesiacom november 2004. Prijat' záver odvolateľa v tom smere, že začiatok premlčacej lehoty bolo treba posudzovať až od okamihu vykonania korekčnej operácie oka, by za situácie, ak by k tejto operácii došlo v neskoršom období, napr. v roku 2006, resp. v rokoch nasledujúcich, znamenalo predlžovanie zákonnej premlčacej doby. Podľa názoru odvolacieho súdu neobstojí nakoniec ani odvolacia námietka ohľadne toho, že okresný súd nedôvodne zamietol návrh na vykonanie znaleckého dokazovania na preukázanie možných následkov na zdraví maloletého žalobcu v psychiatrickej a psychologickvej rovine v dôsledku spôsobeného úrazu. Znalec MUDr. H. na pojednávaní dňa 19. mája 2009 konštatoval, že po konzultácii so psychiatrickou, ktorá stanovila riadnu diagnózu maloletého žalobcu, zahrnul túto diagnózu - ľahký organický psychosyndróm, do položky č. 253. Zároveň poznamenal i to, že z hľadiska označenej položky bol stav maloletého žalobcu takisto ustálený už v novembri 2004.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu v časti, ktorou bol potvrdený rozsudok prvostupňového súdu vo výroku, ktorým bola zamietnutá žaloba a vo výroku o trovách konania, žalobca podal dovolanie. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil tak napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj ním potvrdený prvostupňový rozsudok, a aby vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Žalobca v dovolaní uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. pretože mu postupom súdov bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Rozhodnutie o tom, že námietky premlčania žalovanej sú oprávnené a že žalobu voči nej treba zamietnuť, podľa názoru dovolateľa založili súdy na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), čím mu v konečnom dôsledku odňali možnosť konať pred súdom. Nesprávnosť právneho posúdenia veci, ktorá spôsobila odňatie možnosti konať pred súdom, spočívala podľa názoru žalobcu v nesprávnej interpretácii ustanovenia § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, konkrétne v otázke plynutia subjektívnej premlčacej doby z hľadiska posúdenia, kedy sa vlastne dozvedel o škode. Ďalej dovolateľ uviedol, že následkom nesprávneho

právneho posúdenia otázky premlčania, bolo rozhodnuté na neúplnom skutkovom základe, keďže nevykonal navrhované znalecké dokazovanie „v psychologickej a psychiatrickej rovine“.

Žalovaná vo svojom vyjadrení uviedla, že dovolanie nie je prípustné, nakoľko nesprávne právne posúdenie nemôže bez ďalšieho predstavovať odňatie možnosti konať pred súdom. Navrhla aby dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol.

Najvyšší súd S. republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je prípustný proti každému rozhodnutiu. Zmyslom dovolania je preskúmanie napadnutého rozhodnutia - v prípadoch stanovených zákonom - z hľadiska v zákone určených dovolacích dôvodov a dosiahnutie nápravy tam, kde rozhodnutie napadnuté dovolaním nemôže obstáť z hľadiska zákonnosti procesného postupu súdu alebo právneho posúdenia veci. Takéto preskúmanie je ale možné, len ak to ustanovuje zákon (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V danom prípade dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ale potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd

nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, ani súd prvého stupňa vo svojom výroku nevyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Vzhľadom na to dovolanie žalobcu nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalobcu by mohlo byť procesne prípustné, len ak by konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa (aj so zreteľom na obsah dovolania) zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky väd taxatívne v ňom vymenovaných; iné procesné vady konania alebo vecné nesprávnosti rozhodovania, i keby k nim v konaní došlo, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Treba zdôrazniť, že z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Žalobca v dovolaní na prvom mieste uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ neboli žalobcom namietané ani dovolacím súdom zistené. Prípustnosť ich dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Žalobca v dovolaní tvrdí, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať. Z obsahu dovolania možno vyvodit', že k odňatiu možnosti konať pred súdom malo podľa neho dôjsť nesprávnym právnym posúdením otázky premlčania práva.

Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je taký vadný *procesný* postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. Pokiaľ dovolateľ zastáva názor o odňatí možnosti pred súdmi konať nesprávnym právnym posúdením veci, dovolací súd poznamenáva, že § 237 písm. f/ O.s.p. odňatie možnosti účastníka konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu, a nie s právnym hodnotením veci v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením veci súd vo všeobecnosti účastníkovi neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 43/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorý možno úspešne uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale samo o sebe nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu S. republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. zn. 4 Cdo 165/2003).

Pokiaľ žalobca v dovolaní namieta, že súdy nevykonali ním navrhnuté dôkazy na preukázanie následkov na jeho zdraví „v psychiatrickej a psychologickvej rovine“, dovolací súd poznamenáva, že nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv účastníka nie je postupom, ktorým sa mu odníma možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom a teda v konečnom dôsledku aj k nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmätočnosti rozhodnutia (viď napr. aj rozhodnutia uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993 a pod č. 125/1999). K tomu ešte dovolací súd poznamenáva, že súdy obidvoch stupňov sa riadne vyporiadali s návrhom žalobcu na doplnenie dokazovania v tomto smere; jeho návrh nepovažovali za dôvodný majúc za to, že znalec MUDr. F. H. pojal do svojho posudku výsledky vyšetrenia žalobcu aj v iných odborných ambulanciách (neurologickom, pedopsychiatrickom a očnom) a tieto zohľadnil pri bodovom ohodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu (str. 4 a 6 posudku).

Z dôvodov vyššie uvedených Najvyšší súd S. republiky odmietol dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

V dovolacom konaní procesne úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd však nepriznal žalovanej náhradu trov dovolacieho konania, pretože nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 6. apríla 2011

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová